

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo.

Osensjøen 29.10.2011

Høring av melding om vindkraftverk på “Raskiftet” i Trysil og Åmot kommuner.

Vi viser til annonse i lokalpressen 4. oktober 2011 samt til melding om saken hentet fra NVEs nettsider og til arrangert møte i Søre Osen den 4. oktober 2011.

Osensjøen båtforening er en sammenslutning av båtbrukere på Osensjøen, og organiserer ca 150 medlemmer fordelt i både Trysil og Åmot kommuner. Medlemmene består av både fastboende og hytteiere. Vi har også medlemmer som er berørt av vindmølleparken som grunneiere i det planlagte området. Se forøvrig www.osensjoenbaat.no

Våre medlemmer vil som båtbrukere i første rekke bli berørt av vindmølleparkens visuelle virkning, sett i fra sjøen i et rekreasjons og turistperspektiv, men mange av medlemmene vil i varierende grad også være berørt av vindmøllenes innvirkning på området som turterreng på sommer og vinterstid. Dette forholdet ivaretas av andre interesseorganisasjoner, og vil ikke bli videre omtalt i denne merknaden. Det er likevel grunn til å nevne at flere interessenter innen turistnæring i Søre Osen har gitt uttrykk for at de støtter vårt innspill i denne saken.

Vi vil få gi uttrykk for at det er vanskelig å være motstander av vindkraft i dagens energitregende samfunn, men vi mener det er behov for å peke på de ulempene som plasseringen gir i dette tilfelle. Meldingen fra NVE påpeker at de visuelle virkningene er viktige parametere for miljøet, og at dette må tas hensyn til. Det er først og fremst plasseringen og synligheten av vindmøllene som utløser vårt behov for å gi et kritisk innspill til dette prosjektet. Dette vil etter vårt syn kunne påvirke trivsel og glede ved naturopplevelser på og ved sjøen i negativ retning.

Vi mener at det i denne sammenhengen også er på sin plass å minne om at området allerede i dag bærer store miljøbelastninger for å dekke samfunnets ulike behov. Det synes for oss urimelig å pålegge Osensjøområdet ytterligere miljøulemper, som i dette tilfellet etablering av en vindmøllepark uten å utrede dette samlet i et helhetsperspektiv. For å belyse hva båtforeningen legger i dette vil vi kort beskrive de miljøbelastninger Osensjøområdet allerede har i dag. To hovedområder er naturlig å trekke fram:

Regulering av Osensjøen.

Osensjøen har vært regulert siden 1928, med til dels store miljømessige konsekvenser for både vann og land. Lovlig manøvreringsmulighet er hele 6,6 meter mellom høyeste og laveste vannstand, og belastningene på strandsonen er stor. Under konsesjonsfornyelsen i 1999 ble ytterligere sesongvise manøvreringer godkjent, og miljøbelastningen økte ytterligere. Med

dagens strømmarked ser også vi at utnyttelsen av sjøens magasin styres av økonomi, hvor manøvreringsmulighetene utnyttes fullt ut på bekostning av miljø og bruksvennligheten av sjøen. Dette gir utfordringer både for båtbrukere og andre som bruker sjøen, både med hensyn til uforutsigbarhet i vannstand og fortøyning, men også store belastninger på båtdrag og landinstallasjoner/brygger. Miljøet ved Osensjøen belastes med denne reguleringen allerede betydelig og bidrar vesentlig til samfunnets behov for energi.

Skytefelt i forbindelse med Rena leir.

Dette er anlagt i Åmot kommune. Det båndlegger ikke areal i Osensjøområdet, men hele sjøen er innenfor anmerket støysone, og det er tilstått midler for avbøtende tiltak som en innrømmelse for de ulemper dette påfører miljøet. Åmot og Trysil kommune har fått tilgang til slike midler, men har benyttet denne muligheten i varierende grad. Selv om avbøtende tiltak har gitt gode bidrag til lokalsamfunnet er dette også en belastning på Osensjøområdets miljø i form av bl.a støyforurensning for at forsvaret skal ha øvingsmulighet for militære aktiviteter.

Rovdyrbelastning.

Denne rammer ikke båtforeningen som organisasjon, og kan ikke knyttes direkte til vindmølleprosjektet. Vi mener likevel at det også kan være på sin plass å nevne at Osensjøområdet har fått belastninger knyttet til rovdyrpolitikken. Miljøhensynene her spriker og er divergerende. Gjennom pressen kan man likevel lese at lokalmiljøer i Osensjøområdet er betydelig berørt, og det er høyt konfliktnivå på grunn av rovdyrbelastningen.

I dette samlede perspektivet mener vi det er all grunn til å se nøye på hvilken ytterligere miljøbelastning en vindmøllepark vil utgjøre for et lite lokalsamfunn, og at disse forholdene sees i sammenheng.

Vindmølleparkens betydning for miljøet.

Hovedformålet for Osensjøen båtforening er å ivareta båtbrukernes interesser. Et av fokusområdene har så langt vært å påvirke reguleringen av sjøen slik at ulempe kan gjøres minst mulige, og at det legges til rette for forutsigbar vannstand og sikker båtbruk. Gjennom godt samarbeid med kommunene er båtforeningen fornøyd med resultatet så langt, og har tilpasset seg i denne situasjonen best mulig.

Båttaktiviteten på sjøen tiltar, og stadig flere utnytter muligheten for den fine opplevelsen det er å ferdes på Osensjøen. Dette har også økt i takt med et betydelig økt antall hytter og fritidssteder rundt sjøen. Særlig er fine sommerkvelder attraktive, og slik sjøen ligger rent topografisk har Osensjøen en unik solnedgang i nord/nordvest sett fra sjøens østside. Denne er etter vår mening et av områdets aller største aktivum og “merkevare”. Nettopp denne opplevelsen ved sjøen representerer derfor en stor verdi for både fastboende og turister. For båtbrukerne er den helt essensiell, noe som tydelig kommer til syne gjennom mange båter på sjøen og stor sosial aktivitet på sjøen slike dager.

Vindmøller, over 20 i tallet, som planlegges satt opp på Ulvsjøfjellet og Halvorsberget vil være en dramatisk inngripen i denne opplevelsen, og noen av oss mener denne visuelle virkningen vil kunne oppleves som et forstyrrende og unaturlig element for mange. Dette illustreres med vedlagte bilder under.

Viser hvordan sjøen kan framstå fra båt en sommernatt og sett nordover.

Under er laget to illustrasjoner som viser hvordan vindmøller vil framstå i landskapet sett fra østsiden av sjøen, ca 2,5 km nord for sjøenden. Vindmøllene er ikke nøyaktig målsatt, men plassert i henhold til framlagt plan og forsøkt dimensjonert etter høyden på dagens vindmålemast. Det er verdt å merke seg at antallet vindmøller blir mer enn fordoblet i forhold til de som er vist på illustrasjonen.

Bilde tatt i oktober-lys

Bilde tatt i august-lys.

Båtforeningen savner at prosjektet legger fram flere og bedre illustrasjoner som visualiserer disse forholdene slik det er beskrevet i meldingen. Bildene over viser etter vårt syn viktigheten av at dette kommer tydelig fram for alle i den videre prosessen. Flere bilder kan framskaffes.

Kommentarer til plassering av vindmøllene:

Båtforeningen har forholdt seg rolig til dette prosjektet selv om det har vært kjent at det arbeides med dette en tid. Navnet på vindmølleparken ga signaler om at vindmøllene skulle reises ved Raskiftet, det vil si lenger vest, og det kunne forventes at de ikke ville være særlig synlige fra Osensjøen. Overraskelsen var desto større da det i meldingen fra Austrivind viser seg at de fleste vindmøllene plasseres på Ulvsjøfjellet og Halvorsberget.

Dette gir en helt annen visuell virkning, og berører etter vårt syn alle som bor i Søre Osen og særlig sterkt de som har utsikt fra østsiden av sjøen. Båtbrukere berøres generelt da de beveger seg fritt på sjøen. Som bildene over viser vil dette høyst sannsynlig også kunne forurense solnedgangene med blafrende og lange skyggekast fra vingene som vil være synlige langs hele sjøen sør for vindmøllene.

Trysil kommunes arealplan i området.

Det har nettopp vært gjennomført en kommunedelplanprosess i Trysil kommune, og arealdelen har vært på høring i disse dager. Båtforeningen deltok i prosessen med hensyn til planer av fasiliteter knyttet til båtbruk i Osensjøen. Utkastet til arealdelplanen inneholder imidlertid ingen omtale av Osensjøområdet, og dette er bemerket i høringen fra båtforeningens side.

Vi er ikke kjent med at det foreligger noen nyere planer for hvilke disposisjoner Trysil kommune ønsker med Søre Osens framtid. Prioriteringen av turisme og friluftsliv i og

omkring Osensjøen er så vidt vi kan se ikke synliggjort i kommunedelplanens arealdel. Båtforeningen mener at en vindmøllepark av denne størrelse og inngripen må konsekvensutredes og holdes opp mot en slik arealplan. Potensialet for økt aktivitet/hyttebygging og turisme i Søre Osen er etter vårt syn betydelig - særlig for sommerturisme, men også på helårsbasis. I pressen leser vi at Trysil kommune sårt trenger økt sommeraktivitet, og i likhet med Nordre Osen bør lokalsamfunnet i Søre Osen kunne vokse og stimuleres med økt satsing på sommer- og helårsturisme gjennom god tilrettelegging. Potensialet ligger der gjennom kort reiseavstand fra det sentrale østlandsområdet, og med de opplevelsene som naturen i området gir.

Erfaringer med etablering av vindmølleparker og nytte/kostvurderinger.

Etablering av vindmøller i Norge har kort historikk, og Båtforeningen mener det er betenkelig at Osensjøområdet skal måtte bære omkostningen med en vindkraftetablering nå, som fortsatt må betegnes som forsøksvirksomhet. Dette kan også sees i sammenheng med at regulering av sjøen var av de tidligste reguleringer i Norge, og at miljøulempene har vist seg å være større enn forutsatt. I kommentarene fra behandlingen av konsesjonsfornyelsen i 1999 sies det at denne reguleringen av miljøhensyn neppe ville blitt godkjent i dag.

Med hensyn til nytte/kostvurderinger vil båtforeningen vise til fagpressens oppslag gjennom Teknisk ukeblad som den senere tiden har satt fokus på etablering av vindmølleparker. I en artikkel publisert 14. oktober 2011 sier Direktør Janne Sollie i Direktoratet for naturvern at de *“heller ønsker større vannkraftverk, enn mange småkraft- og vindkraftanlegg.”* Videre kan siteres:

“De gode kraftprosjektene er de som gir mange kilowattimer og lite naturskade. Vår erfaring er at vindkraft og småkraft gir lite kraft og mye naturødeleggelser.”

Teknisk ukeblad har også 28.oktober 2011 en artikkel hvor naturvernforbundet beskriver at

“Norske vindkraftverk produserer mye mindre strøm enn utbyggerne lovet i konsesjonssøknadene.”

Artikkelen kan hentes her: tu.no - [Vindmøllene skuffer år etter år - Teknisk Ukeblad](http://tu.no). Her heter det bl.a:

“Det synes å være et gjennomgående trekk, både i år og tidligere år, at registrert produksjon er lavere enn forventet”.

Denne setningen er blitt enn gjenganger når Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) skriver sin årlige rapport om vindkraftproduksjonen i Norge. For vindkraftprodusentene har fram til nå vært altfor optimistiske i sine anslag over hvor mye strøm vindmøllene kan produsere.

“Problemet for vindkraftbransjen er at den faktiske produksjonen hvert år blir langt lavere enn den burde blitt. Vindkraftforeningen Norwea erkjenner at noen har hatt for stor tro på vindkraften. – Hva som en i praksis kan få ut av vindressursen, har i noen grad blitt overvurdert”

Disse erfaringene som nå publiseres burde være grunn god nok til å avvente en etablering av vindmøller i et område som etter båtforeningens mening får så vidt store visuelle skadevirkninger. Dersom det er minste tvil om nytteverdien/produksjonsevnen for anlegget, er båtforeningen svært betenkt over at det reises en vindmøllepark ved Osensjøen slik den er skissert og plassert i planene. Dette krever etter vårt syn en grundig og uhildet utredning av nytte/kostvurderingen av prosjektet.

Konkret innspill til meldingen.

1. På bakgrunn av det som er skrevet over anmoder Osensjøen båtforening om at konsekvensene av vindmølleparken utredes spesielt med hensyn på betydningen for turistnæringen, samt påvirkning av kvaliteten på Osensjøen som område for rekreasjon/fritidsaktiviteter.
2. På bakgrunn av den totale miljøbelastningen av alle miljøinngrep omkring Osensjøen anmoder båtforeningen om at prosjektet utredes i et helhetsperspektiv. I denne forbindelse bør nytte/ kostvurderingene for vindmøller vurderes særlig kritisk på bakgrunn av opplysningene som er framkommet i fagpressen i den senere tid.

Med vennlig hilsen
Osensjøen båtforening
Styret

Rolf Mellum
Formann.

Kopi:
Trysil kommune
Åmot kommune
Elverum kommune